

OSVČ v důchodovém pojištění

Sociální zabezpečení osob samostatně výdělečně činných – seminář 4

JUDr. Jakub Halíř

Definice důchodové pojištění

Zákon o **důchodovém pojištění** definuje výdělečnou činnost, a kdo ji vykonává je OSVČ

*Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která **ukončila povinnou školní docházku** a dosáhla **věku aspoň 15 let** a*

*a) **vykonává** samostatnou výdělečnou činnost, nebo*

*b) **spolupracuje** při výkonu samostatné výdělečné činnosti*

Výkonem SVČ podle zákona o DP

- a) **podnikání v zemědělství**, je-li fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu evidována podle zvláštního zákona,
- b) **provozování živnosti** na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona,
- c) **činnost společníka veřejné obchodní společnosti** nebo **komplementáře komanditní společnosti** vykonávaná pro tuto společnost,
- d) **výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti** na základě autorskoprávních vztahů, s výjimkou činnosti, z níž příjmy jsou podle zvláštního právního předpisu samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně,
- e) výkon **jiné činnosti konané výdělečně** na základě oprávnění podle zvláštních předpisů, která není uvedena v písmenech a) až d), a výkon činnosti **příkazníka konané na základě příkazní smlouvy** uzavřené podle občanského zákoníku; ... Za výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů se **vždy považuje činnost znalců, tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů, zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv** podle autorského zákona, **rozhodce** podle zvláštních právních předpisů a **insolvenčního správce**, popřípadě dalšího správce,
- f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných **vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu**; za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí, ...

Rozdělení samostatné výdělečné činnosti

činnost hlavní a vedlejší

- v § 9 odst. 6 ZDP vymezena vedlejší činnost
- dle § 9 odst. 9 ZDP se za hlavní považuje vše ostatní

OSVČ není povinna dokládat důvody pro výkon vedlejší SVČ, které ČSSZ vede ve své evidenci. Skutečnosti o vedlejší SVČ musí OSVČ oznámit nejpozději na Přehledu o příjmech a výdajích za kalendářní rok, za který chce být považována za vykonávající vedlejší SVČ.

Vedlejší činnost

SVČ se považuje za vedlejší v měsících, ve kterých aspoň částečně trval některý z důvodů:

- a) vykonávala **zaměstnání** zakládající účast na NP zaměstnanců,
- b) nárok na výplatu **invalidního důchodu** nebo přiznání **starobní důchod**,
- c) nárok na **rodičovský příspěvek** nebo na **PPM** nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z NP zaměstnanců
- d) osobně **pečovala** o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby
- e) je **nezaopatřeným dítětem**

Účast na pojištění

hlavní činnost

- povinně § 10 ZDP
- období kalendářní rok 1. 1. – 31. 12.
- oznamovací povinnost dle § 48 ZOPSZ

vedlejší činnost

- povinně pokud příjem činí 2,4násobek součinu všeobecného vyměřovacího základu § 10 odst. 2 ZDP – v roce 2019 činila 78 476 Kč, v roce 2020 činí 83 603 Kč
- OSVČ zjistí až zpětně po podání daňového přiznání → příjem po odečtení výdajů
- možnost dobrovolné účasti nebo po zjištění podá Přehled a zpětně se přihlásí a doplatí pojistné a následující rok má povinnou účast a pokud nedosáhne, tak vznikne přeplatek

Zánik účasti

- u povinné - ukončení a pozastavení SVČ, zánik oprávnění
→ ohlašovací povinnost podle § 48 ZOPSZ
- u dobrovolné navíc odhlášením

Vyměřovací základ

- § 5b zákona o pojistném na sociální zabezpečení
- částka, kterou si OSVČ určí, minimálně 50 % daňového základu

minimální vyměřovací základ - § 5b odst. 2 + § 14 odst. 6

- min. měsíční záloha 25 % průměrné mzdy (§ 23b odst. 4)
- u vedlejší činnosti min. měsíční zálohy 10 % průměrné mzdy

maximální vyměřovací základ - § 15a odst. 5

- 48 násobek průměrné mzdy – stejný jako u zaměstnanců
 - pro rok 2020 činí max VZ 1 672 080 Kč a maximální záloha činí 40 688 Kč

- 8 □ stejný pro hlavní i vedlejší činnost

Minimální VZ a minimální zálohy

Minimální měsíční VZ pro zálohy v roce 2019	Hlavní činnost	Vedlejší činnost
Do měsíce*	8 175 Kč	3 270 Kč
Od měsíce, následujícího po měsíci*	8 709 Kč	3 484 Kč

*ve kterém byl nebo měl být podán přehled za rok 2019

Minimální výše zálohy na pojistné na DP	Hlavní činnost	Vedlejší činnost
Do měsíce*	2 388 Kč	955 Kč
Od měsíce, následujícího po měsíci*	2 544 Kč	1018 Kč

*ve kterém byl nebo měl být podán přehled za rok 2019

Pojistné

§ 7 zákona o pojistném na sociální zabezpečení

□ Sazba **29,2 %** → z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 %

□ Pojistné se platí jednou částkou, dělba je až ve státním rozpočtu.

Pokud je však účastnem i nemocenského pojištění, tak to se platí na jiný účet.

□ Pro placení pojistného a záloh je OSVČ přidělen 8místný variabilní symbol. První tři čísla jsou okres – např. Brno-město 772

Způsob placení

§ 13 zákona o pojistném na sociální zabezpečení

1. zálohy a doplatek/přeplatek

- OSVČ vykonávající hlavní činnost, platí první zálohy z minimálního VZ, pokud dosáhne větších příjmů, tak doplatek, pokud méně tak platí tento minimální VZ.

2. pojistné:

- OSVČ vykonávající vedlejší činnost, pokud hradí zpětně nebo podá zpětně přihlášku
- + výjimky

Splatnost pojistného

- Splatnost zálohy na pojistné na DP i pojistného na NP OSVČ za kalendářní měsíc je od 1. do posledního dne kalendářního měsíce, na který se pojistné platí → *duben od 1. 4. do 30. 4.*
- Pojistné i doplatek na DP za kalendářní rok jsou splatné nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl, případně měl být podán přehled o příjmech a výdajích OSVČ.
- Při nedodržení uvedené lhůty plyne penále ve výši 0,05% dlužné částky pojistného za každý den prodlení.

Osvobození od placení pojistného

OSVČ není povinna platit zálohy:

- za měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc měla nárok na **výplatu nemocenského, PPM nebo dlouhodobého ošetřovného** z nemocenského pojištění OSVČ.
- od měsíce, ve kterém doložila, že ze zaměstnání **dosáhla maximálního vyměřovacího základu**

Snížení a zrušení záloh

Na žádost OSVČ může OSSZ:

- poměrně snížit měsíční vyměřovací základ pro placení záloh
 - podmínkou pro vyhovění žádosti je pokles příjmů nejméně za dobu 3 kalendářních měsíců po sobě jdoucích
- zrušit povinnost OSVČ platit zálohy na pojistné u vedlejší činnosti
 - podmínkou je, že příjem by nezaložil účast na DP, a to od 1. ledna min. po dobu 3 měsíců

Přehled o příjmech a výdajích

§ 15 zákona o pojistném na sociální zabezpečení

Podává každá OSVČ – vykonávající hlavní i vedlejší činnost

Termíny:

- nejpozději **do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podat daňové přiznání** za tento kalendářní rok, *tj. nejpozději do 4. 5. 2020*
- pokud daňové přiznání zpracovává **daňový poradce** a OSVČ tuto skutečnost doloží nejpozději *do 30. 4. 2020*, posunuje se termín podání Přehledu *na 3. 8. 2020*.
- v případě, že byla finančním úřadem **prodloužena lhůta** pro odevzdání daňového přiznání, je OSVČ povinna podat Přehled do jednoho měsíce po uplynutí stanovené lhůty.
- V případě, že OSVČ **není povinna podávat daňové přiznání**, musí Přehled podat nejpozději *do 31. 7. 2020*.

Dávky

- starobní důchod
- invalidní důchod
- vdovský/vdovecký
- sirotčí

Jejich výše záleží na odvedeném pojistném → na vyměřovacím základu

MUNI
LAW

DĚKUJI ZA POZORNOST!